

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора, професора закладу вищої освіти кафедри терапевтичної стоматології Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України **Лучинського Михайла Антоновича** на дисертаційну роботу **Горохівського Василя Володимировича** на тему **«Клініко-експериментальне обґрунтування лікувально-профілактичного комплексу при карієсі зубів та запальних захворюваннях пародонта у дітей із патологією шлунково-кишкового тракту»**, представлену до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 41.600.070 створену вченою радою Одеського національного медичного університету МОЗ України (наказ № 425-о від 29.06.26 року) для розгляду дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань – 22 "Охорона здоров'я" за спеціальністю 221 "Стоматологія".

Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Запальні захворювання пародонта у дітей залишаються однією з актуальних проблем сучасної дитячої стоматології, що зумовлено їх високою поширеністю, раннім формуванням у період росту та розвитку зубощелепної системи і значним впливом на стоматологічне та загальне здоров'я дитини. Особливої актуальності проблема набуває у дітей із хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту, оскільки порушення процесів травлення, мікробіоценозу, імунної реактивності та місцевого гомеостазу створюють передумови для розвитку й прогресування запальних уражень тканин пародонта. Сучасні дослідження підтверджують існування тісного патогенетичного взаємозв'язку між патологією органів травлення та станом порожнини рота, що проявляється підвищеною поширеністю карієсу, гінгівіту, пародонтальних уражень і змінами біохімічних властивостей ротової рідини у дітей із гастроентерологічною патологією.

Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених стоматологічному статусу дітей із захворюваннями шлунково-кишкового тракту, недостатньо вивченими залишаються взаємозв'язки між клінічними проявами захворювань пародонта, біохімічними показниками ротової рідини та молекулярно-генетичними чинниками, що регулюють процеси запалення, репарації та ремоделювання тканин. Відсутність комплексних прогностичних моделей, які б інтегрували клінічні, біохімічні та генетичні маркери, обґрунтовує необхідність проведення даного дослідження. Визначення

прогностичних маркерів перебігу захворювань пародонта у дітей із хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту сприятиме поглибленню уявлень про механізми розвитку патології, удосконаленню ранньої діагностики, формуванню груп ризику та розробленню персоналізованих лікувально-профілактичних заходів у дитячій стоматології.

Таким чином, доцільність проведеного наукового дослідження здобувачем Горохівським Василем Володимировичем, яке присвячене патогенетичному обґрунтуванню концепції профілактики і лікування карієсу зубів та запальних захворювань пародонта у дітей із хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту не викликає сумніву.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана згідно плану науково-дослідної роботи Одеського національного медичного університету «Удосконалення діагностики, профілактики і лікування порушень процесів мінералізації твердих тканин зубів у дітей». Номер державної реєстрації 0121U114421. Здобувач є співвиконавцем окремих фрагментів даної роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації та їх достовірність.

Дисертаційна робота виконана на високому науковому та методичному рівні. Усі положення та висновки, наведені у дисертації, базуються на достатньому обсягу клінічних та лабораторних досліджень. Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків забезпечується достатньою кількістю обстежених пацієнтів (55 дітей м. Одеси з карієсом зубів та запальними захворюваннями пародонта, віком 6-7 років, які мали в анамнезі супутню патологію – хронічні захворювання шлунково-кишкового тракту). Клінічні та експериментальні дослідження проводилися на базі ДУ «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України» із застосуванням сучасних методів і методик та метрологічно повіреної апаратури. Достовірність результатів зумовлена використанням інформативних методів дослідження, що відповідають меті та завданням дослідження.

Клінічні дослідження проведені згідно з прийнятими правилами безпеки обстежених, правами та канонами людської гідності, морально-етичними нормами у відповідності до принципів Гельсінської декларації, Конвенції Ради Європи про права людини і біомедицину, ICH GCP та чинних нормативно-правових актів України, що підтверджено рішенням комісії з питань етики наукових досліджень та експериментальних розробок Одеського національного медичного університету (протокол № 6 від 10.06.2026 року).

Основні положення дисертації відповідають поставленим меті та завданням дослідження, належно обґрунтовані та співставленні із сучасними дослідженнями, представленими у науковій літературі. Обраний комплекс методів дослідження забезпечив одержання великого обсягу даних, які були ретельно опрацьовані та проаналізовані статистично. Варто зазначити, що статистичну обробку проведено за допомогою сучасного програмного забезпечення із застосуванням адекватних методик аналізу, що відповідають типу та розподілу даних, кількості і взаємозалежності вибірок. Тому, достовірність отриманих результатів не викликає сумніву. Крім того, робота проілюстрована великою кількістю таблиць та рисунків, що забезпечує чітку систематизацію і візуалізацію результатів та полегшує сприйняття матеріалу.

В цілому, отримані результати є коректними, добре аргументованими, а сформульовані висновки повністю відповідають поставленій меті та завданням виконаного дослідження, мають вагоме теоретичне і практичне значення.

Наукова новизна дослідження та одержаних результатів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що автором обґрунтована концепція прогнозування перебігу захворювань пародонта у дітей 6–7 років із карієсом зубів та запальними захворюваннями пародонта на тлі хронічної патології шлунково-кишкового тракту, яка враховує особливості стоматологічного статусу, порушення антиоксидантно-прооксидантної рівноваги, стан орального дисбіозу, функціональні реакції ротової рідини, мікроциркуляторні зміни у тканинах пародонта та молекулярно-генетичні маркери, пов'язані з регуляцією судинного тону, репарації, фіброзоутворення та запальної відповіді. Дисертантом встановлено, що у дітей 6–7 років із карієсом зубів та запальними захворюваннями пародонта на тлі хронічних захворювань шлунково-кишкового тракту формується більш несприятливий стоматологічний статус порівняно з дітьми без супутньої патології.

Цікавим елементом наукової новизни є уперше уточнені молекулярно-генетичні особливості перебігу стоматологічної патології у дітей із хронічними гастроентерологічними захворюваннями. Встановлено наявність поліморфних варіантів генів, пов'язаних із регуляцією судинного тону, репаративних процесів, фіброзоутворення та запальної відповіді. Доведено, що поліморфізм гену ендотеліну-1 істотно не впливав на стоматологічні індекси, тоді як варіанти EGFR і трансформуючий фактор росту бета-1 демонстрували тенденцію до зміни показників індексу каріозних, пломбованих порожнин і видалених постійних зубів і пародонтального статусу. Вперше для даної категорії дітей встановлено, що носійство G/A

гена TNF асоціюється з підвищенням КПВп у 1,7 раза, що може свідчити про зниження карієсрезистентності емалі за наявності прозапальної генетичної схильності.

Особливої уваги заслуговує дослідження дисертанта, направлене на моделювання поєднаної патології карієсу та пародонтиту у щурів, яке супроводжується вираженими порушеннями у твердих тканинах зубів, пульпі та кістковій тканині щелеп. Вперше експериментально обґрунтовано доцільність застосування розробленого лікувально-профілактичного комплексу, що включає препарат «Мінерол», Інос К2+Д3+Са, щоденну гігієну зубною пастою «Мінерол» та місцеве нанесення фітогелю «Біотрит-Дента», при сукупній патології карієсу та пародонтиту.

Важливим для науки та практичної стоматології є розроблений лікувально-профілактичний комплекс, що включає препарат «Мінерол», Інос К2+Д3+Са, щоденну гігієну зубною пастою «Мінерол» та місцеве нанесення фітогелю «Біотрит-Дента». Автором, на основі клінічних та лабораторних досліджень, підтверджено клінічну ефективність даного комплексу у дітей 6–7 років із карієсом зубів та запальними захворюваннями пародонта на тлі хронічних захворювань шлунково-кишкового тракту. Встановлено, що за 2 роки спостереження приріст індексу КПВз в основній групі становив 0,59 проти 0,99 у групі порівняння, а карієспрофілактична ефективність дорівнювала 40,4 %. Показано, що застосування комплексу сприяло зниженню індексу Silness-Loe у 1,41 раза, індексу Stallard – на 58,3 %, РМА – на 40,1 %, кровоточивості – на 56,5 %, індексу Шиллера-Писарева – на 61,1 %, що підтверджує його карієспрофілактичну, гігієнічну та протизапальну дію.

Практичне значення одержаних результатів.

Отримані результати дослідження можуть бути цінними у практичному мультидисциплінарному значенні для дитячих стоматологів, пародонтологів, сімейних лікарів і гастроентерологів для раннього виявлення дітей групи ризику, індивідуалізації профілактичних заходів і підвищення ефективності лікування карієсу зубів та запальних захворювань пародонта на тлі хронічних захворювань шлунково-кишкового тракту. Запропоновані клінічні показники можуть бути використані для оцінки стоматологічного статусу дітей із хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту як критерії раннього виявлення груп ризику щодо більш несприятливого перебігу карієсу зубів і запальних захворювань пародонта.

Отримані результати молекулярно-генетичних досліджень EDN1, EGFR, TGF- β 1 та TNF доцільно включати до поглибленого обстеження дітей із хронічними гастроентерологічними захворюваннями та стоматологічною

патологією і можуть бути використані як додаткові прогностичні критерії для оцінки індивідуальної схильності до несприятливого перебігу захворювань пародонта, зниження карієсрезистентності емалі та формування прозапального типу реагування тканин порожнини рота.

Результати дослідження впроваджені в клінічну практику відділення стоматології дитячого віку та ортодонтії ДУ «ІСЦЛХ НАМН України» м. Одеса, стоматологічного відділення №2 багатопрофільного медичного центру ОНМедУ м. Одеса.

Особистий внесок здобувача.

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконаним за науковим керівництвом доктора медичних наук, професора Денги Анастасії Едуардівни. Автор самостійно здійснив патентно-інформаційний пошук та аналіз наукової літератури за темою дисертації. Дисертант спільно з науковим керівником визначили мету, завдання і дизайн дослідження. Самостійно зібрав матеріали клінічних та додаткових досліджень, систематизував і проаналізував їх. Спільно з науковим керівником дисертант розробив та апробував лікувально-профілактичний комплекс, що включає препарат «Мінерол», Інос К2+Д3+Са, щоденну гігієну зубною пастою «Мінерол» та місцеве нанесення фітогелю «Біотрит-Дента», здійснив аналіз та узагальнення результатів дослідження, сформулював висновки, а також підготував наукові праці до публікації.

Апробація результатів дисертації.

Матеріали і результати проведених досліджень презентовані на міжнародних науково-практичних конференціях: на XXIII читаннях В.В. Підвисоцького – науковій конференції, за матеріалами якої опубліковано тези (м. Одеса, Україна, 16–17 травня 2024 р.), та XXIV читаннях В.В. Підвисоцького – науковій конференції, за матеріалами якої опубліковано тези (м. Одеса, Україна, 15–16 травня 2025 р.).

Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій.

За матеріалами дисертаційної роботи опубліковано 6 наукових праць, з яких: 4 статті – у наукових фахових виданнях, рекомендованих МОН України (3 статті у журналах категорії Б, 1 стаття – категорії А); 2 публікації – представлено у збірниках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій; У друкованих працях, опублікованих у співавторстві, роль здобувача є визначальною.

Оцінка дисертаційної праці в цілому і зауваження.

Дисертаційна робота викладена українською мовою на 203 сторінках машинописного тексту (з яких основного тексту 184 сторінки) і складається з анотації, списку публікацій здобувача, вступу, огляду літератури, матеріалів і методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, бібліографічного списку використаної літератури, який містить 133 найменування (113 – латиницею), додатків. Дисертація ілюстрована 32 таблицями.

АНОТАЦІЇ містять стислий виклад основних положень та результатів дисертаційної роботи й оформлені згідно з вимогами.

У **ВСТУПІ**, який викладений на 13 сторінках друкованого тексту розкривається актуальність роботи, чітко сформульовані мета та завдання, наукова новизна дослідження, практичне значення отриманих результатів, визначений особистий внесок здобувача, результати апробації, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

РОЗДІЛ 1 «ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ» містить 5 підрозділів (викладений на 23 сторінках друкованого тексту) у яких представлені результати аналізу вітчизняних на зарубіжних джерел стосовно сучасних поглядів роль факторів росту в патогенезі, діагностиці та прогнозуванні захворювань пародонта у дітей. Питання розкриті в повній мірі. Розділ закінчується висновком, в якому визначається необхідність більш глибокого вивчення патогенетичних механізмів розвитку захворювань тканин пародонта і карієсу зубів. Дослідження в даному напрямку дозволять встановити найчутливіші діагностичні й прогностичні критерії тяжкості ураження карієсом зубів та захворюваннями пародонта і сприятимуть персоналізованому підходу до профілактики та лікування захворювань пародонта у дітей на основі комплексної оцінки клінічного стану тканин пародонта, гігієнічного статусу, соматичного фону та молекулярних показників.

Літературні джерела, використані дисертантом, повністю відповідають тематиці досліджень, сучасні, дають можливість представити стан проблеми, яку вивчає дисертант.

Взагалі, розділ написаний грамотно, викладений зі знанням проблеми, послідовно, достатньо глибоко проаналізована ситуація сьогодення, що свідчить про ерудицію дисертанта, уміння аналізувати, критично мислити, робити висновки.

РОЗДІЛ 2 «МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ» представлений на 17 сторінках друкованого тексту, складається з 8

підрозділів і містить детальний опис груп залучених у дослідження, методологічні підходи до вибору методів дослідження. Детально описані методи дослідження, наведено дані щодо організації та умов проведення дослідження, відповідності біоетичним нормам, охарактеризовано групи дослідження із зазначенням принципів їх формування, досконало описано протокол роботи з експериментальними тваринами та моделювання експериментальних моделей. Вибір методів дослідження обґрунтований і дозволяє реалізувати мету та завдання дослідження.

Статистичні методи дослідження дали можливість визначити вірогідність отриманих результатів. Застосовані автором методики дослідження відповідають меті та поставленим завданням, сучасні, інформативні.

Дослідження стоматологічної захворюваності та молекулярно-генетичних порушень у дітей з карієсом зубів та запальними захворюваннями пародонта на тлі хронічних захворювань шлунково-кишкового тракту присвячений **РОЗДІЛ 3** даної роботи. Розділ містить 2 підрозділи і викладений на 18 сторінках друкованого тексту. Розділ ілюстрований 7 таблицями.

Підрозділ 3.1 присвячений вивченню стоматологічного статусу дітей з карієсом зубів та запальними захворюваннями пародонта на тлі хронічних захворювань шлунково-кишкового тракту. Автором доведено, що у дітей 6–7 років із карієсом зубів та запальними захворюваннями пародонта на тлі хронічних захворювань шлунково-кишкового тракту встановлено достовірно вищу інтенсивність ураження твердих тканин постійних зубів порівняно з дітьми без супутньої патології. Індекс КПВз становив $0,46 \pm 0,05$ проти $0,17 \pm 0,03$, тобто був вищим у 2,7 раза ($p < 0,001$). Стан тканин пародонта у дітей із хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту характеризувався достовірно більш вираженими запальними змінами. Індекс РМА становив $(23,25 \pm 2,27) \%$ проти $(5,72 \pm 0,73) \%$ у дітей без супутньої патології, тобто був вищим у 4,1 раза ($p < 0,001$).

У підрозділі 3.2 наведені дані молекулярно-генетичних досліджень поліморфізмів генів факторів росту у дітей з хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту та стоматологічною патологією. Результати досліджень показали, що у дітей із хронічними гастроентерологічними захворюваннями та стоматологічною патологією наявні поліморфні варіанти генів, пов'язаних із регуляцією судинного тону, репарації, фіброзоутворення та запальної відповіді. Поліморфізм EDN1 істотно не впливав на стоматологічні індекси, тоді як варіанти EGFR і TGF- β 1 демонстрували тенденцію до зміни показників КПВп і пародонтального

статусу. Носійство G/A гена TNF асоціювалося з підвищенням КПВп у 1,7 раз, що може свідчити про зниження карієсрезистентності емалі за наявності прозапальної генетичної схильності

Розділ інформативний, добре ілюстрований таблицями та детально описаний. В кінці розділу представлені висновки та перелік опублікованих праць по цьому розділі.

У РОЗДІЛІ 4 даної роботи автором детально проаналізовані результати експериментального обґрунтування застосування лікувально-профілактичного комплексу при сукупній патології карієсу та пародонтиту у щурів. Результати експерименту свідчать, що карієсогенний раціон викликає виражене порушення мінералізуючої функції пульпи, яке проявляється підвищенням активності кислої фосфатази, зниженням активності лужної фосфатази, збільшенням кількості каріозних порожнин та значним поглибленням каріозних уражень. Застосування дієтичної добавки «Мінерол» і зубної пасти «Мінерол» на тлі карієсогенного раціону сприяло зменшенню інтенсивності каріозного процесу, обмеженню його прогресування в глибину, зниженню активності кислої фосфатази та підвищенню активності лужної фосфатази. Це дозволяє розглядати комплекс «Мінерол» як засіб із вираженим карієспрофілактичним і мінералізуючим ефектом. Разом із тим застосування комплексу не забезпечило повного припинення розвитку каріозного процесу, оскільки кількість каріозних уражень у тварин цієї групи все ще перевищувала показники інтактної групи. У зв'язку з цим отримані результати обґрунтували доцільність подальшого удосконалення лікувально-профілактичного комплексу шляхом поєднання «Мінеролу» із засобами, що містять кальцій та інші компоненти, спрямовані на підтримку мінерального обміну, остеогенезу та ремінералізації твердих тканин зубів.

Розділ інформативний, проведене логічне статистичне порівняння та аналіз результатів дослідження. В кінці розділу підведено підсумок дослідження та перелік опублікованих праць автора.

Розділ 4 містить 2 підрозділи та викладений на 22 сторінках друкованого тексту, ілюстрований 10 таблицями.

Клінічній та клініко-лабораторній оцінці ефективності розроблених лікувально-профілактичних заходів для дітей з карієсом зубів та запальними захворюваннями пародонта на тлі хронічних захворювань шлунково-кишкового тракту присвячений **5 розділ** даної роботи. Автором доказано, що використання запропонованого лікувального алгоритму, що включав препарат «Мінерол», Інос К2+Д3+Са, щоденну гігієну зубною пастою «Мінерол» та місцеве нанесення фітогелю «Біотрит-Дента», забезпечило виражену карієспрофілактичну, пародонтопротекторну, остеотропну,

антиоксидантну, антидисбіотичну та протизапальну дію. Застосування розробленого лікувально-профілактичного комплексу у дітей 6–7 років забезпечило виражений клінічний ефект порівняно з базовою терапією. За 2 роки приріст індексу КІВЗ в основній групі становив 0,59 проти 0,99 у групі порівняння, а карієспрофілактична ефективність дорівнювала 40,4 %. Індекс Silness-Loe був у 1,41 раза нижчим від вихідного рівня, Stallard знизився на 58,3 %, РМА – на 40,1 %, кровоточивість – на 56,5 %, проба Шиллера-Пісарєва – на 61,1 %. Проведені лабораторні дослідження підтверджують результати клінічної ефективності запропонованого комплексу,

Відзначу, що розділ містить нову і цікаву наукову інформацію, що збагачує наукові знання та дуже корисну для практичної стоматології. Саме тому доцільно дати детальний аналіз отриманих результатів у кінці підрозділів з тлумаченням авторами можливого їх клінічного використання.

Викладений даний розділ на 39 сторінках комп'ютерного тексту, складається із 5 підрозділів, ілюстрований 14 таблицями.

«Аналіз та узагальнення результатів досліджень» викладено на 27 сторінках друкованого тексту. У розділі вміло проведено узагальнення основних положень дисертаційної роботи. Автор чітко показав новизну та здобутки своєї роботи, на основі яких сформульовано 8 висновків. Висновки дисертації базуються на результатах проведених спостережень, переконливі, аргументовані. Всі завдання дослідження виконані у повному обсязі та реалізована мета роботи. Як невелике побажання, то слід було б деталізувати практичні рекомендації, які б краще дозволили практичним лікарям проводити лікування та профілактику вивченої патології.

Список використаної літератури оформлений згідно з чинними бібліографічними вимогами. Автор в основному посилається на джерела опубліковані за останні 10 років.

У додатках наведений список публікацій дисертанта, інформація щодо апробації результатів дисертаційної роботи.

Таким чином, вважаю, що представлена дисертаційна робота Горохівського Василя Володимировича побудована за класичною схемою, зміст та структурні одиниці роботи відповідають вимогам до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії, представлені матеріали викладені і обговорені грамотно, послідовно і аргументовано. В цілому дисертація є завершеною науковою працею.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності.

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та

фальсифікації. Текст представлених матеріалів дисертації Горохівського Василя Володимировича на тему «Клініко-експериментальне обґрунтування лікувально-профілактичного комплексу при карієсі зубів та запальних захворюваннях пародонта у дітей із патологією шлунково-кишкового тракту» є оригінальним. Дисертація та наявні за її темою публікації не містять академічного плагіату. Унікальність даної роботи, згідно експертного висновку щодо наявності плагіату, становить 92,03 %.

ЗАУВАЖЕННЯ ДО РОБОТИ:

Позитивно оцінюючи роботу в цілому, слід відзначити деякі побажання:

1. Під час ознайомлення з дисертацією виявлена незначна кількість орфографічних помилок, описок, стилістично некоректних висловів в назвах таблиць та графіків, що не зменшує наукову цінність та практичну значимість роботи.

2. Бажано більш деталізувати розділ «ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ».

3. Для кращого сприйняття матеріалу, на мій погляд, доцільніше було деякий ілюстративний матеріал подати у вигляді діаграм.

Однак вказані критичні міркування не зменшують науково-теоретичного і практичного значення дисертації Горохівського Василя Володимировича та цінність отриманих результатів.

Також варто звернути увагу на ряд позитивних моментів.

Варто відзначити, як вагомий позитивний момент, значну кількість та інформативність досліджуваних показників, а також їх різнонаправленість.

Безумовно позитивним моментом є значний об'єм проведеної автором роботи, направлений на систематизацію та обґрунтування одержаних ним даних при аналізі різних ланок патогенезу генералізованого пародонтиту.

В плані дискусії прошу дати відповіді на такі запитання:

1. Чи доцільно проводити молекулярно-генетичні дослідження при даній стоматологічній патології? Які маркери Ви вважаєте найбільш репрезентативними?

2. На Вашу думку, які методи діагностики є основоположними при створенні профілактичної програми?

3. Чи отримали Ви окремі негативні результати?

ВИСНОВОК

щодо відповідності дисертації вимогам «ПОРЯДКУ присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»

Дисертаційна робота **Горохівського Василя Володимировича** на тему «**Клініко-експериментальне обґрунтування лікувально-профілактичного комплексу при карієсі зубів та запальних захворюваннях пародонта у дітей із патологією шлунково-кишкового тракту**», є самостійною завершеною науковою працею та містить нові дані, що вирішують актуальне наукове завдання, а саме патогенетичному обґрунтуванню концепції профілактики і лікування карієсу зубів та запальних захворювань пародонта у дітей із хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту.

Дисертація за актуальністю теми, методичним рівнем виконаних досліджень, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням, повнотою опублікування результатів та відсутністю порушень академічної доброчесності повністю відповідає «ПОРЯДКУ присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. і № 502 від 19 травня 2023 р. та Наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій», а її автор, **Горохівський Василь Володимирович**, заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія» в галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Офіційний опонент:

професор закладу вищої освіти кафедри
терапевтичної стоматології Тернопільського
національного медичного університету
імені І.Я. Горбачевського Міністерства
охорони здоров'я України,
доктор медичних наук, професор

Михайло **ЛУЧИНСЬКИЙ**

завіряю

Заступник ректора з кадрових питань
Тернопільського національного
медичного університету